

ПОДАЦИ О УСТАНОВИ/ШКОЛИ	ПОДАЦИ О АУТОРИМА/АУТОРКАМА
Назив школе: Средња стручна школа „Васа Пелагић“	Гордана Стојановић, наставник Драгана Љубојевић, психолог
Место, општина: Ковин, Ковин	
Школска управа: Зрењанин	
Опис примера добре праксе ИО	
Аутизам не мора бити препрека	
Кључне речи: <i>средња школа, спектар аутизма</i>	
Опис образовне ситуације ученика и окружења	
<p>Дечак узраста 16 година који има тешкоће из спектра аутизма, ученик је Средње стручне школе „Васа Пелагић“ у Ковину од септембра 2016. У нашој школи образује се око 230 ученика различитих образовних профила из два подручја рада: пољопривреда, производња и прерада хране и угоститељство и туризам. Ученици су из Ковина и околних места и већина њих путује до школе различитим превозним средствима. Школа има пријатан амбијент за учење и лепо окружење, у школском дворишту је парк са разноврсним дрвећем и украсним жбуњем, као и водена површина са рибицама. Такође су обезбеђени и сви потребни објекти за практичну наставу, тако да ученици праксу најрадије обављају у школи. Наставници су посвећени ученицима у свим фазама образовног и васпитног процеса.</p>	
Опис добре праксе	
<p>Пре него што је овај ученик уписан, у школи смо спровели одређене активности како би га припремили на ново окружење.</p> <p>Он је први пут посетио нашу школу као ученик 8. разреда, на Дан отворених врата, са друговима из основне школе. Посета је организована на иницијативу наставника који предаје физику и у нашој, и у основној школи а овај ученик га добро познаје и има у њега поверење. Ученик је приликом посете нашој школи уз себе имао познату особу и знао је да ће му наставник и даље предавати физику ако упише нашу школу, што му је пружило осећај сигурности. Том приликом, ученици су упознали простор школе, распоред и намену просторија и будуће наставнике. У склопу посете за ученике је организован и ручак који су припремили и послужили наши ученици кувари и конобари. За нашег ученика чији пример образовања описујемо ова посета је била пријатна и вероватно је то било значајно да он одлучи да школовање настави баш у нашој школи. Тако је у разговору са комисијом за процену потреба за пружање додатне подршке рекао да би волео да упише школу где се „саде биљке“, па га је Школска управа распоредила у нашу школу. Он је сада ученик другог разреда образовног</p>	

профила пољопривредни техничар.

Пре званичног почетка школске године, ученик је још једном посетио нашу заједно са родитељима и особом од поверења од којих смо добили основне информације о његовим посебностима које су нам биле корисне за почетак.

Он живи у Гају, селу у близини Ковина, где је и завршио основну школу. У средњу школу путује таксијем. Првих месец - два дана, у школу је долазио у пратњи мајке, а потом му је обезбеђен пратилац - девојка која је недавно завршила средњу школу, блиска по годинама, чији је задатак да се брине о његовим потребама пре и после наставе и током одмора између часова.

Први дани у новој школи су представљали изазов, извор стрепење и нелагодности, посебно зато што су му се у основној школи дешавале различите непријатности од стране вршњака. Започео је школовање у нашој школи као преплашен, повучен и затворен шеснаестогодишњак који је тек требао да развије поверење и комуникацију са вршњацима.

Његов долазак у школу био је исто тако изазов за наш колектив и за остале ученике. Стога смо планирали да и њих припремимо за рад и комуникацију са овим учеником.

Његов одељењски старешина одржао је састанак са са ученицима из одељења и истакао важност и неопходност међусобног разумевања и помагања (у одељењу је поред њега још један дечак који се образује по ИОП-у).

Тим за инклузивно образовање, прве недеље септембра, одржао је састанак са наставницима на коме су упознати са учениковим специфичностима и тешкоћама, а психолог школе дала је наставницима препоруке за рад. Договорено је да читав септембар буде месец за упознавање и праћење, а потом је израђен педагошки профил ученика. До средине новембра наставници су израдили ИОП-е за други класификациони период.

Подршку за израду ИОП-а обезбедили смо и кроз стручно усавршавање. Такође, подршку смо добили и на састанку тима за ИО и одељењског већа са чланицама Мреже подршке инклузивном образовању. Оне су члановима нашег колектива пренеле искуства у раду са децом која имају тешкоће из спектра аутизма и дале одређене препоруке за даљи рад. Наставници су говорили о свом досадашњем искуству, па је то била прилика да се сви упознају са поступцима који дају добре резултате, као и онима који нису адекватни за овог ученика.

По речима мајке, ученик је имао проблема у основној школи, пре свега због неразумевања и нестрпљења вршњака и наставника. Школовање је тада текло тешко, нерадо је похађао наставу и често је изостајао са часова. Сада редовно похађа наставу и његова мајка каже да воли да иде у школу. Похађа све часове и све ређе се дешава да се прегласно оглашава или да за време одмора трчи од зида до зида кроз школски ходник. На часовима је миран, понекад делује као да је одсутан, али заправо слуша шта наставник прича и уме да одговори на постављена питања. Уредан је и веома му је важно да текст на табли буде прегледно написан. Одговара на поздраве свима и разговара и са наставницима који му не предају. Смањила се стрепња која га је обузимала при коришћењу тоалета зато што није био изложен непријатним искуствима каквих је било у основној школи. За часове физичког васпитања пресвлачи се у свлационици, на

шта у основној школи није пристајао. Радује се овим часовима, а код куће ради вежбе које је на часу научио. На часовима информатике и рачунарства је веома задовољан и активан, чак и самоиницијативно код куће спрема презентације. Омиљени предмет му је енглески језик. На практичној настави се све боље сналази. Важно је да су му задужења јасна и прецизна, да појединачни задаци не трају предуго (5-10 минута), као и да му буде објашњено зашто се нешто ради. За разлику од претходне године када је инсистирао да на пракси ради сам, сада прихвата да ради у малој групи, али је важно да окружење буде мирно, без буке и галаме. Веома је задовољан и поносан када нешто од поврћа које учи да узгаја у оквиру практичне наставе добије да понесе кући.

Вршњаци из одељења, као и ученици осталих разреда, имају разумевања за његове тешкоће, потребе и навике. Не задиркују га, помажу му на часу. Он није нарочито комуникативан, некада је теже разумети његов говор, али за почетак позитиван је помак то што жели да одговори на питања чак и онима са којима није стално у контакту.

Страхови родитеља везани за подсмевање и малтретирање од стране вршњака су нестали.

Родитељи казу да је свакодневно пун утисака и радо прича о времену проведеном у школи.

Ово је део писма које нам је доставила његова породица:

„...Наш син је срећан. То је најважније.

Сам се припрема за школу дан унапред, пакује књиге по распореду за наредни дан, не дешава се да погреши. Буди се за школу и припрема без негодовања. Не тражи разлоге да не иде у школу. Сам одлази таксијем и враћа се. Долази из школе весело и прича како је провео дан у школи.

У школи по први пут има другаре. Ако пропусти лекцију или не стигне да напише, неко од другара из одељења му то напише.

Прича о својим професорима, заволео је све предмете што је сигурно њихова заслуга. Енглески му је и даље омиљени предмет. А наставник физике, омиљени професор. Сваког четвртка припрема на усб-у неко „изненађење“ за професора физике, није нам познато шта је то, али томе посвети доста времена и срећан је када се врати из школе четвртком и каже како га је изненадио.

У кући помаже у свему што се од њега тражи. Знатно је велики помак у његовом понашању, више није узнемирен, потиштен, нервозан и плашљив. Одликован је Светосавском повељом која му је уручена када и другим награђеним ученицима, био је јако поносан, а тај гест директора и запослених је за сваку похвалу. У школи присуствује свим часовима, не тражи да из школе оде раније. Чак и седми час прихвата без негодовања...“

Професионална добит

Од почетка првог разреда, одељењски старешина је веома је посвећено радио са учеником, стекао је поверење и остварио сарадњу са породицом, тимом за инклузивно образовање и предметним наставницима и на тај начин стекао веома вредно професионално искуство.

Сви предметни наставници укључени у рад у одељењу у коме је овај ученик су, неки самостално, а неки уз помоћ школског психолога и тима за инклузивно образовање, почели су да осмишљавају активности на часовима на другачији начин, да примењују различите наставне методе и материјале. На овај начин повећали су своје професионалне компетенције и емпатију.

Тим за инклузивно образовање такође је обогатио своја искуства, будући да је то први ученик у нашој школи који има сметње из спектра аутизма.

Сви запослени у школи постали су свесни да је у нашој средини дечак који тражи пажњу и разумевање и зна да покаже захвалност када их добије. Савладали смо почетне страхове и несигурност, видели смо да можемо да се снађемо.

А можда ипак најдрагоценије у читавој овој причи јесте што смо успели да развијемо стрпљење, разумевање и толеранцију код наших ученика, који сада знају да постоје и они који су другачији, знају како да се опходе према њима и прихвате их без ограничења.